

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШІРИНШО ШОХТЕМУР
(РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)
ДЕРЖАВНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАНУ**

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції
«ПРІОРИТЕТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ
У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ВІД ВИТОКІВ
ДО СЬОГОДЕННЯ» ДО 395-РІЧЧЯ ІСТОРІЇ ЗАКЛАДУ
ОСВІТИ ТА 178-Ї РІЧНИЦІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НА ТЕРЕНАХ БІЛОЦЕРКІВЩИНИ

24 вересня 2025 року

Біла Церква
2025

Редакційна колегія:

Олена Шуст, д-р екон. наук, професор, ректор університету, **голова оргкомітету**.

Ольга Варченко, д-р екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності, **заступник голови оргкомітету**.

Тетяна Димань, д-р с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Володимир Недашківський, перший проректор БНАУ, проректор з організаційної роботи, д-р с.-г. наук, професор.

Анатолій Карпенко, проректор з навчально-виробничої діяльності та комплексного розвитку БНАУ, канд. екон. наук.

Тетяна Мазур, директор ППНКСВМ, канд. вет. наук.

Юрій Лупенко, директор Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», д-р екон. наук, професор, академік НААНУ.

Ізабелла Ліпінська, PhD, prof. of the UPP Познанського університету наук про життя, Польща.

Кріштіан Ковач, Doctor, Дебреценський університет.

Інгріда Краютієне, Doctor of Engineering, Каунаський університет прикладних наук, Литва.

Леся Карпук, декан агробіотехнологічного факультету, д-р с.-г. наук, професор БНАУ.

Сергій Мерзлов, декан біолого-технологічного факультету, д-р с.-г. наук, професор БНАУ.

Тарас Царенко, декан факультету ветеринарної медицини, канд. вет. наук, доцент БНАУ.

Олександр Мельниченко, декан екологічного факультету, д-р с.-г. наук, професор БНАУ.

Ігор Паска, декан економічного факультету, д-р екон. наук, професор БНАУ.

Інна Ковальчук, декан соціально-гуманітарного факультету, канд. юрид. наук, доцент БНАУ.

Людмила Мельник, зав. кафедри філософських та політичних наук БНАУ, канд. політ. наук, доцент.

Олександр Ярмола, канд. філос. наук.

Олена Мостипан, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ, д-р філософії з агрономії, доцент, відповідальний секретар.

Ярослав Буртовий, помічник ректора БНАУ.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Пріоритети модернізації аграрної освіти у сучасних умовах: від витоків до сьогодення»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 24 вересня 2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 270 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

Основні інституції забезпечують гарантування продовольчої безпеки на державному, регіональному та мікроекономічному рівнях. Систематизовано інституції продовольчої безпеки відповідно до стратегічного рівня, на якому зосереджено механізми формування стратегії продовольчої безпеки, та тактичного рівня, на якому зосереджено механізми реалізації, координації та моніторингу стратегії продовольчої безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кундєєва Г. О., Скопенко Н. С. Стійкість розвитку: продовольча безпека та безпека харчування як результат стійкості продовольчої системи. Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2022. Т. 28. № 2. С. 36–53.
2. Вараксіна О. В. Продовольча безпека як важливий індикатор конкурентоспроможності національної економіки. Міжнародний науковий журнал: «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2020. № 5 (2). С. 77–85.
3. Карп І. М. Глобальна продовольча безпека та особливості функціонування ринку продовольства. Інноваційна економіка. 2016. № 11-12. С. 37–43.
4. Буряк Р. І., Кузьменко С. В. Продовольча безпека України в умовах євроінтеграції. Інноваційна економіка. 2018. № 1-2. С. 20–26.
5. Хміль Н. В. Продовольча безпека як складова сталого розвитку сільського господарства. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 2. С. 236–241.
6. Шелудько Л. Генезис формування дефініції «продовольча безпека». Соціально-економічні проблеми і держава. 2019. Вип. 2. С. 301–311.
7. Петрушенко К. І., Григор'єв Є. О., Павленко Г. М. Продовольча безпека в структурі сучасної економічної системи України. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2017. Т. 22. Вип. 1. С. 51–54.
8. Стариченко Є. М. Продовольча безпека країни як соціально економічна категорія. Агросвіт. 2018. № 13. С. 42–48.

УДК 331.5:631:347.73

МАЛИШКО І.В., старший викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

Inna_83@ukr.net

МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ АГРАРНОЇ СФЕРИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ

У тезах розглянуто проблеми та особливості соціального захисту працівників аграрної сфери України. Проаналізовано основні правові механізми державної підтримки, соціальні гарантії для сезонних та постійних працівників, а також виклики, пов'язані з нестабільністю зайнятості, фізичною інтенсивністю праці та обмеженим доступом до соціальних послуг у сільській місцевості.

Ключові слова: соціальний захист, аграрна сфера, трудове право, соціальні гарантії, працівники сільського господарства, державна підтримка, сезонна зайнятість, охорона праці.

MALYSHKO I., Senior Lecturer

Bila Tserkva National Agrarian University

MECHANISMS OF SOCIAL PROTECTION FOR AGRICULTURAL WORKERS: LEGAL FRAMEWORK AND PRACTICAL CHALLENGES

This abstract explores the issues and specific features of social protection for agricultural workers in Ukraine. It provides an analysis of the main legal instruments of state support, the social guarantees available to both seasonal and permanent employees, and the challenges associated with employment instability, physically demanding labor, and limited access to social services in rural areas.

Key words: social protection, agricultural sector, labor law, social guarantees, agricultural workforce, state support, seasonal employment, occupational health and safety.

Соціальний захист у сучасному суспільстві виступає одним із ключових інструментів забезпечення соціальної стабільності, гідних умов праці та підтримки громадян у складних життєвих ситуаціях. Особливо актуальним питання соціального захисту є для аграрної сфери, де праця має специфічні особливості: високу фізичну інтенсивність, сезонність, економічну

нестабільність та нерівномірність зайнятості. Працівники сільського господарства часто стикаються з проблемами нерегулярної оплати, обмеженого доступу до медичних послуг та соціальних гарантій, що потребує ретельного правового регулювання та державної підтримки.

Соціальний захист охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення матеріального добробуту громадян, гарантій у разі втрати працездатності, старості, хвороби, а також створення умов для професійного розвитку та безпеки праці. У аграрному секторі соціальний захист включає систему страхування від нещасних випадків на виробництві, медичне обслуговування, санітарно-гігієнічні заходи, пенсійне забезпечення та соціальні виплати. Держава здійснює підтримку через фінансові субсидії, страхові програми, соціальні послуги та медичне забезпечення, що формують комплексну систему соціального забезпечення працівників аграрної сфери.

Особливу увагу слід приділити сезонності роботи в аграрній сфері. Багато підприємств функціонують у пікові періоди, що зумовлює нерегулярність доходів і підвищує ризики соціальної вразливості працівників. Фізична інтенсивність праці та високий ризик травматизму потребують особливої уваги до охорони праці та відповідного правового регулювання. У сімейних фермерських господарствах соціальні гарантії часто обмежені або відсутні, що створює ризики для добробуту родин. Молодь і сезонні працівники потребують спеціальних програм соціальної адаптації та навчання сучасним агротехнологіям.

Державні механізми підтримки працівників аграрного сектору включають фінансові субсидії та допомогу сім'ям працівників, обов'язкове страхування та пенсійне забезпечення, а також соціальні послуги, такі як медичне обслуговування, санаторно-курортне лікування та забезпечення житлом у сільській місцевості. Закон України «Про соціальний захист населення» передбачає виплати на випадок хвороби, втрати працездатності та надання допомоги малозабезпеченим сім'ям, що включає працівників аграрного сектору.

Разом із тим, система соціального захисту у сільському господарстві стикається з численними проблемами. Недостатнє фінансування соціальних програм, нерегулярна зайнятість, висока плинність кадрів у сезонні періоди та обмежений доступ до сучасних медичних і соціальних послуг у віддалених районах залишаються актуальними викликами. Для їх подолання необхідно модернізувати систему страхування, впроваджувати державні та добровільні програми підтримки сезонних працівників, покращувати умови праці, автоматизувати процеси та підвищувати безпеку праці. Освітні програми для молоді та працівників, а також цифровізація соціальних послуг можуть значно підвищити ефективність системи соціального захисту.

Таким чином, соціальний захист у аграрній сфері є ключовим фактором стабільності сільських громад, підвищення продуктивності праці та зменшення соціальної напруги. Для досягнення цього необхідне поєднання державних та приватних механізмів підтримки, які враховують специфіку аграрної галузі, сезонність, ризики та потреби працівників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про соціальний захист населення» : від 06.02.2003 № 762-IV. – Електрон. ресурс. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762-15>
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» : від 23.03.2000 № 586/2000-ВР. – Електрон. ресурс. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
3. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Сільське господарство України», 2024. – Електрон. ресурс. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

УДК 001.32:004.9:005.21

КАЧАН Д.А., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

kachan.dmytro@btsau.edu.ua

ЦИФРОВІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто актуальні питання цифровізації наукової інфраструктури як ключового фактору стратегічного розвитку науки. Проаналізовано сучасні тенденції впровадження цифрових технологій у наукову діяльність та їх вплив на ефективність досліджень.

Ключові слова: цифровізація науки, наукова інфраструктура, стратегічний розвиток, цифрові технології, дослідницька діяльність.

Панель №2
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАУКИ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Шевченко А.М. Сучасні підходи до організаційної психології в контексті наукових викликів.....	50
Вуйченко М.А., Яроміч М.М. Проблема управління територіями України під час війни.....	51
Василенко О.І. Траєкторія розвитку вченого: від здобуття освіти до наукового відкриття.....	53
Шиян Д.В. Формування економічної ефективності виробництва сільськогосподарських культур в умовах військового стану.....	55
Лупенко Ю.О., Копитець Н.Г., Волошин В.М. Розвиток тваринництва як стратегічний пріоритет аграрної науки.....	56
Лупенко Ю.О., Копитець Н.Г., Волошин В.М. Ринок м'яса в контексті забезпечення продовольчої безпеки.....	58
Solodka T.M., Opanasiuk D.V., Solodka O.V. Strategic priorities of science development under modern challenges.....	60
Харченко С.І., Петренко О.М. Креативність як вимога професійного зростання.....	61
Батажок С.Г. Стратегічні пріоритети розвитку циркулярної економіки в сучасних умовах.....	62
Марчук В.В., Хом'як О.А. Формування відкритості особистості у процесі вивчення іноземної мови.....	64
Дячук О.В. Стратегія розвитку сучасної форми інтернаціоналізації вищої освіти та науки.....	65
Петренко О.М., Харченко С.І. Коучингові техніки для прийняття рішень як умова професійного зростання.....	67
Біла А.В., Соколов С.А. Інтеграція міжнародного права та електронних доказів у трудових конфліктах: забезпечення права на справедливий суд.....	68
Харчишина О.М., Матвієнко В.М. Стратегічні напрями розвитку науки в умовах глобальних технологічних та соціальних трансформацій.....	71
Резнік В.Г. Німецька філологія у добу цифрової трансформації та міжкультурних викликів: пріоритети розвитку мовної освіти й лінгвістичних досліджень.....	72
Цехмістренко С.І., Бітюцький В.С., Поліщук В.М., Поліщук С.А. Стратегічні пріоритети розвитку хімічної науки в умовах сучасних викликів в Україні.....	74
Хомовий С.М. Бухгалтерські аспекти обліку діяльності підприємств лісової галузі..	75
Кепко В.М., Кепко О.І. Ключові тенденції підготовки спеціалістів у сфері торгівлі та підприємництва у повоєнний час.....	78
Никоненко О.А. Формування системи інституційного забезпечення системи продовольчої безпеки України.....	79
Малишко І.В. Механізми соціального захисту працівників аграрної сфери: правові аспекти та практичні виклики.....	81
Качан Д.А. Цифровізація наукової інфраструктури як основа стратегічного розвитку....	82
Ступка В.В. Дослідження системи менеджменту малих сільськогосподарських підприємств.....	84
Григорян Р.Х. Сучасні підходи до дослідження кризових явищ у діяльності сільськогосподарських підприємств.....	87
Капінус Л.В., Семененко К.Ю. Інтеграція нейронаук у поведінковий маркетинг.....	90
Chasov D.P., Beigul V.V., Vashchenko S.O., Somich A.V., Zakharov N.O. Efficiency of auxiliary processes in agriculture as a strategic direction.....	91
Скригун Н.П., Бойко І.А. Пріоритети розвитку науки в харчовій промисловості в умовах сучасних викликів.....	92
Адаменко І.В. Стратегічні напрями розвитку біоінформатики у сільськогосподарських технологіях.....	94